ISSN 1211-2615

vexilologie

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI 166

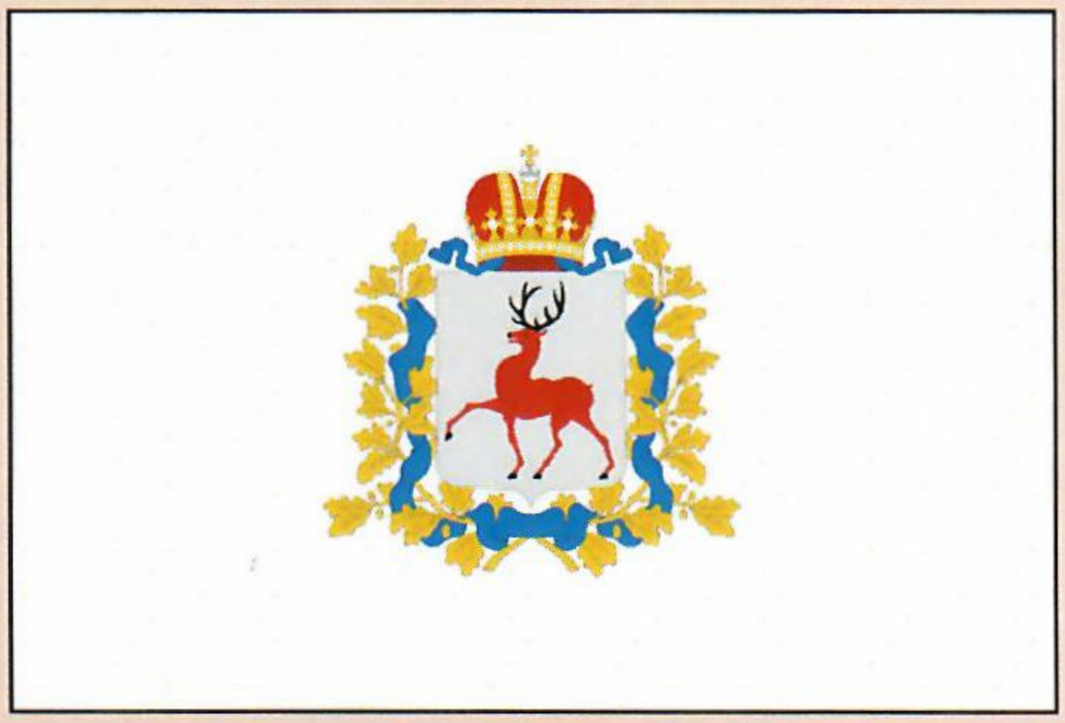

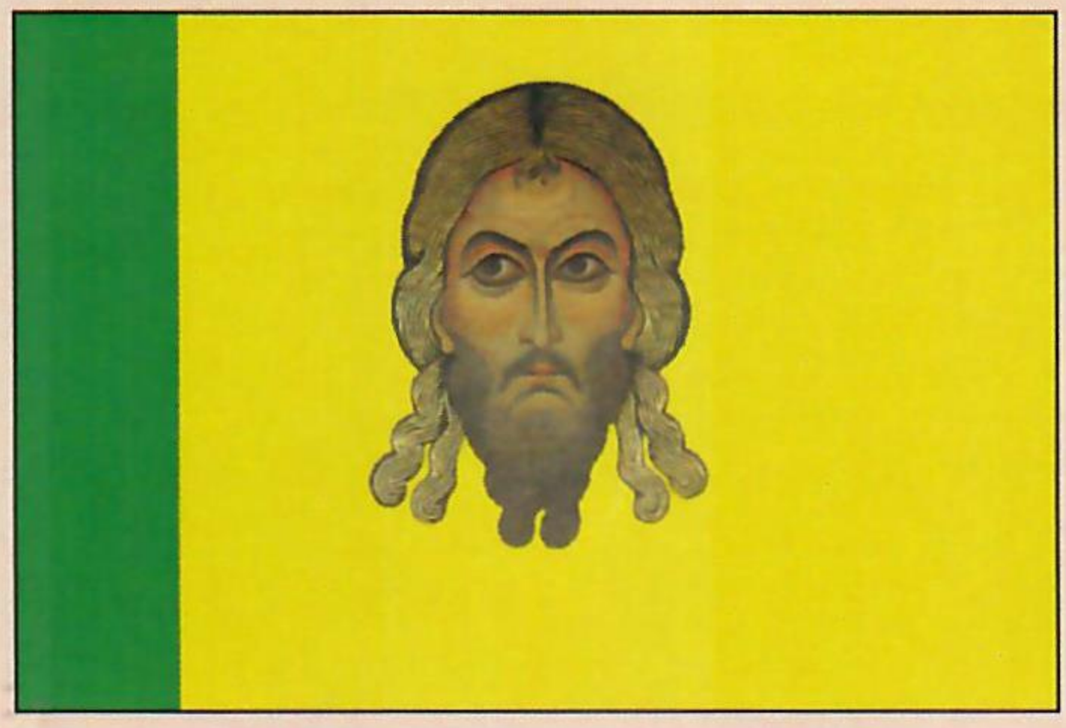

MICHAIL VLADIMIROVIČ REVNIVCEV – VIKTOR ANATOLJEVIČ LOMANCOV

VLAJKY A ZNAKY POVOLŽSKÝCH OBLASTÍ RUSKA

1. ČÁST

Posledním administrativně-geografickým regionem Ruské federace, o jehož symbolech jsme v našem volném seriálu na téma ruské regionální heraldiky a vexilologie dosud souvisleji nepsali, je Povolží. Kromě Čuvašské republiky, Republiky Kalmycko, Republiky Mordvinsko, Republiky Marij El a Republiky Tatarstán je tvoří sedm oblastí Ruské federace jako jejích samosprávných subjektů. Vedle Saratovské oblasti, o jejíchž symbolech jsme již ve VEXILOLOGII psali[1], jsou to Nižněgorodská, Penzská, Samarská, Uljanovská, Volgogradská a Astrachaňská oblast. Protože z první administrativní jednotky na tomto území, kterou byla carem Petrem Velikým 18. 12. 1708 zřízená rozsáhlá kazaňská gubernie, byla v r. 1714 oddělením jejích severozápadních území vytvořena nižněgorodská a r. 1717 z jižních území astrachaňská gubernie, které se nadále členily na menší celky, uspořádáme i naše pojednání o povolžských oblastech obdobným způsobem. V této části seriálu se proto budeme zabývat čtyřmi prvními (a nejsevernějšími) ze svrchu jmenovaných, zatímco zbývající dvě nejjižnější a další informace o Saratovské oblasti pojednáme v jeho posledním pokračování příští rok.

NIŽNĚGORODSKÁ OBLAST

Středisko oblasti, Nižnij Novgorod, byl založen r. 1221 velkým knížetem vladimirským Jurijem II. Rurikovcem na strategickém soutoku řek Volha a Oka se jménem Novgorod Nižněj zemi (Nové Město Dolní země), odkazujícím se k jeho mnohem staršímu jmenovci severněji položenému Velkému Novgorodu. Poté, co bylo zničeno mongolským nájezdem r. 1264, stalo se město součástí vladimirsko-suzdalského knížectví, z kterého r. 1341 vládce Zlaté hordy chán Uzbek vydělil suzdalsko-nižněnovgorodské knížectví v čele se suzdalským knížetem Konstantinem. Od r. 1350 bylo město dokonce sídlem suzdalsko-nižněnovgorodského knížete, který r. 1383 získal titul velkého knížete.

OBR. 1

Ve sjednocujícím procesu ruských knížat byl Nižnij Novgorod r. 1392 začleněn pod velké knížectví moskevské, jehož se stal jednou z nejvýznamnějších obranných pevností ve válkách, které vedlo s Kazaňským chanátem. Jelen nebo los se poprvé objevil na Velké pečeti cara Ivana Hrozného z r. 1562 (OBR. 1) jako „pečeť Novgorodu Nižší země“ a podle názoru některých badatelů se znak svým původem váže ke kultu losa, který se objevil v této oblasti u Čeremisů neboli Marijců již v dávné minulosti a dodnes se projevuje např. na znaku jejich hlavního města Joškar-Ola.[2] V podobě znaku se jelen (popřípadě los) objevoval jako symbol Nižněgorodské země, resp. jako titulární znak „pána a velekněze Nového města Nižší země“, již v rukopisném Titulárním almanachu z r. 1672 (OBR. 2).[3] Jelen se jako emblém Novgorodu Nižší země objevuje i na kresbě velké státní pečeti v deníku rakouského vyslance u carského dvora Korba z let 1698–1699.[4] V r. 1714 byla vytvořena nižněgorodská gubernie, jejíž součástí se stala na příkaz Petra I. od r. 1719 nižněgorodská pro-

OBR. 2

OBR. 3

vincie. Byla sídlem pluku, na jehož praporu se objevoval znak vytvořený v letech 1725–1727 prvním ruským heroldem hrabětem Franciskem de Santi v podobě *červeného jelena s černými parohy na stříbrném poli*.[5] Když v květnu 1729 vrchní ředitel ruských pevností generál hrabě von Münich předložil ke schválení vojenskému kolegiu návrhy znaků pro prapory pluků v provinciích, byl mezi nimi i znak nižněgorodské provincie uvedený takto: *24. Nižněgorodský, červený jelen, parohy a kopýtka černé, pole bílé.*[6] Nižněgorodská gubernie byla za správní reformy carevny Kateřiny II. Veliké r. 1779 přeměněna na místodržitelství. V tomto období již mělo město svůj znak, který mu byl udělen 16. 8. 1781 a tvořil jej *na bílém poli červený jelen s černými parohy a kopýtky* (OBR. 3).[7] Znak byl podle tehdejších zvyklostí současně znakem celé gubernie.[8] Tou se dosavadní místodržitelství stalo za vlády cara Pavla I. v r. 1796. Dne 31. 5. 1857 zveřejnil Senát výnos s popisem nových znaků a norem jejich používání, zpracovaný heraldikem B. V. Koehnem, mezi nimiž byl i titulární znak Nižněgorodského knížectví, odpovídající jednomu z titulů cara Alexandra II. „pán a velký kníže Novgorodu Nižší země" a popsaný takto: *na stříbrném poli kráčející červený jelen s černým parožím o šesti výrůstcích a kopýtky. Štít je korunovaný imperátorskou korunou a lemován zlatými dubovými listy, svázanými svatoondřejskou stuhou* (OBR. 4).[9] Autor tohoto znaku a vedoucí oddělení znaků departmentu heroldie vládního Senátu Ruské říše navrhl v 50. letech 19. století i projekt městského znaku Nižního Novgorodu s honosnými kusy (zlatá hradební koruna o třech stínkách položená na štít, lemovaný dvěma zlatými obilními klasy, svázanými červenou stuhou), schválený carem Alexandrem II. r. 1857 (OBR. 5). Ani přeměna dosavadní gubernie na Nižněgorodskou oblast 14. 1. 1929, do které byla začleněna i bývalá vjatská gubernie a rovněž části vladimirské a kostromské gubernie, popř. její přejmenování na Nižněgorodský kraj 15. 7. 1929 díky přičlenění Čuvašské ASSR a autonomních oblastí Votské a Marijské, neměly vliv na symboliku města ani samotné oblasti.

OBR. 4

OBR. 5

Přestože komunistický režim úředně nepovoloval používání znaků z carského období a přejmenování města na Gorkij od 7. 10. 1932 stejně jako celého kraje dále rozvolnilo vazby k historickému emblému, neoficiálně se objevoval na logu známého výrobce aut GAZ. I když byl městu a oblasti původní název vrácen již 22. 10. 1990, k historickému znaku se Nižnij Novgorod vrátil až 15. 10. 1992, kdy rozhodnutím č. 11/9 obnovil městský Sovět lidových poslanců platnost historického městského znaku z 16.8.1781. Dne 21.4.1993 bylo usnesením č. 048-r.m.s. tzv. Malé rady nižněgorodského Sovětu lidových poslanců přijato „Nařízení o symbolice města Nižního Novgorodu.[10] Usnesením č. 30 městské dumy z 24. 5. 2000 bylo schváleno nové nařízení o městské symbolice, které stanovilo, že *znakem města Nižnij Novgorod a jeho symbolem je v zásadě vyobrazení historického znaku města a tvoří je „na bílém poli červený jelen s černými parohy a kopýtky". Štít je lemován girlandou dubových listů, které jsou zavinuty do stuhy v barvách ruské vlajky.*[10]

Neoficiálně se objevovala i jeho varianta, kdy byl štít převýšen Monomachovou čapkou, jak navrhoval heraldik a výtvarník Vadim Šupinov.[11] Až zákaz používání ruské trikolóry v městské a regionální heraldice vedl k tomu, že v r. 2005 přepracoval podobu městského znaku E. Komarovskij. Ten doplnil štít hradební korunou o pěti stínkách, vloženou do vavřínového vínku (vše zlaté), jak pro znaky správních středisek subjektů Ruské federace doporučovala Heraldická rada prezidenta Ruské federace. Třetí redakce nařízení o symbolech města byla proto schválena 20. 12. 2006 usnesením městské dumy č. 96. Nařízení stanovilo v čl. 2.1.1, že *znak města Nižnij Novgorod je tvořen čtyřúhelníkovým heraldickým štítem se zaoblenými spodními rohy a dole zašpičatělým, lemovaným po stranách a zespoda stuhou Leninova řádu. Heraldický popis znaku města Nižného Novgorodu zní: „na stříbrném štítě kráčející červený jelen s černými parohy, očima a kopýtky. Štít je převýšen zlatou hradební korunou o pěti stínkách, lemovanou po obvodu zlatým vavřínovým věncem, a po stranách a zespoda lemován stuhou Leninova řádu". Jelen je symbolem šlechetnosti, čistoty a velikosti, života, moudrosti a spravedlnosti. Koruna představuje vysoký stupeň rozvoje a v tomto případě poukazuje na to, že municipální jednotka město Nižnij Novgorod je městským okruhem a administrativním střediskem Nižněgorodské oblasti. Stuha lemující štít připomíná, že město Nižnij Novgorod bylo vyznamenáno Leninovým řádem. 2.1.2 Symbolika barev: stříbrná je symbolem dokonalosti, ušlechtilosti, čistoty úmyslů a míru, červená představuje odvahu, statečnost, smělost, zralost, energii a životaschopnost a černá vyjadřuje rozvážnost, moudrost, čestnost, skromnost, pokoru a věčnost bytí.* Ve schvalovacím procesu v městských orgánech, který byl ukončen 21. 3. 2007, byl Komarovského návrh přijat usnesením č. 25 městské dumy „O schválení výtvarného provedení symbolů města Nižného Novgorodu" (OBR. 6)[10]. Spolu s obnovením platnosti historického znaku rozhodnutí č. 11/9 z 15. 10. 1992 stanovilo, že bude zřízen městský prapor Nižného Novgorodu. Již zmiňované nařízení o symbolice města z 21. 4. 1993 určilo, že *praporem města Nižnij Novgorod je obdélníkový list bílé barvy o rozměrech 90 × 120 cm. Ve spodní části obdélník přechází do tří cípů, dole je pak umístěna zlatá stuha a cípy zakončeny třemi třapci téže barvy. Na lícové straně praporu je položen historický znak města Nižnij Novgorod, lemovaný girlandou dubových listů, zavinutých do stuhy v barvách ruské vlajky* (OBR. 7). *Na rubové straně je grafické znázornění Dmitrijevské věže nižněgorodského Kremlu s nápisem „Нижний Новгород" a datum založení města „1221 год". Prapor má 32,5 cm vysoký hrot ve tvaru kopí s koulí, zhotovený z kovu stříbřité barvy. Městský prapor se trvale nachází v pracovně předsedy Nižněgorodského městského Sovětu lidových poslanců. V době zasedání sovětu se prapor vnáší do jednacího sálu, jinak lze prapor města používat ve zvláště slavnostních případech a jenom se souhlasem sovětu.*[12] Stejný popis praporu ve tvaru korouhve pak uvádí i usnesení městské dumy č. 30 z 24. 5. 2000, které schválilo novou redakci „Nařízení o symbolice města Nižnij Novgorod". Po 13 let město používalo pouze této korouhve, řádnou vlajku přijalo až usnesením městské dumy č. 96 z 20. 12. 2006 „O potvrzení Nařízení o symbolech města Nižného Novgorodu", které ve článku 3 (Vlajka města) stanoví: *3.1 Popis a zdůvodnění symboliky vlajky města Nižného Novgorodu. 3.1.1. Vlajku města tvoří obdélníkový list bílé barvy o poměru šířky k délce 2:3.*

OBR. 6

OBR. 7

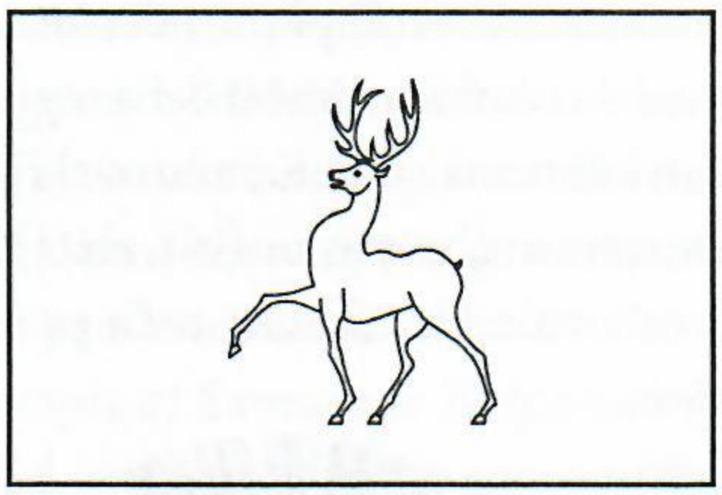

OBR. 8

Doprostřed listu je položena figura ze znaku města o výšce odpovídající 4/5 šířky vlajky: k žerdi kráčející červený jelen s černými parohy, očima a kopýtky. Vlajka města Nižného Novgorodu je klasickou znakovou vlajkou, tj. vlajkou s kompozicí znaku, zaujímající celý list. (OBR. 8) *3.1.2. Symbolický význam barev – bílá je symbolem dokonalosti, ušlechtilosti, čistoty úmyslů a míru; červená je symbolem odvahy, statečnosti, smělosti, zralosti, energie a životaschopnosti; černá je symbolem rozvážlivosti, moudrosti, čestnosti, skromnosti, pokory a věčnosti bytí.* Nařízení nabylo platnosti 9. 2. 2007, poté co bylo úředně zveřejněno v novinách *Děň goroda Nižnij Novgorod* č. 8. Vyobrazení vlajky pak bylo schváleno 21. 3. 2007 usnesením městské dumy č. 25.[13]

Také Nižněgorodská oblast se pět let po návratu ke svému původnímu jménu dočkala svého vlastního znaku – dne 3. 9. 1996 usnesením č. 164 přijalo Zákonodárné shromáždění Nižněgorodské oblasti zákon č. 42-Z „O znaku Nižněgorodské oblasti", který 10. 9. 1996 podepsal gubernátor Boris Němcov a který nabyl účinnosti 18. 9. 1996 po oficiálním zveřejnění v novinách *Nižegorodskije novosti* č. 177. Jmenovaným zákonem byl zaveden znak, který popisuje článek 2 takto: *Znak oblasti vychází z podoby historického znaku nižněgorodské gubernie. Představuje jej vyobrazení kráčejícího červeného jelena v stříbrném poli umístěné na heraldickém štítu a majícího parohy s šesti výrůstky a černá kopýtka. Heraldický štít je korunován historickou ruskou korunou a lemován zlatými dubovými listy, svázanými historickou svatoondřejskou stuhou podle přiloženého originálu.* (OBR. 9) Oblastní vlajka s tímto znakem však byla přijata až po devíti letech, když 28. 4. 2005 oblastní Zákonodárné shromáždění schválilo usnesením č. 1418-III zákon „O vlajce Nižněgorodské oblasti", který po podpisu gubernátora G. M. Chodyreva 11. 5. 2005 obdržel registrační číslo 47-Z a vstoupil v platnost 14. 5. 2005 poté, co byl úředně publikován v novinách *Nižegorodskije novosti* č. 85. Jeho článek 2 popisuje vlajku oblasti takto: *Vlajku Nižněgorodské oblasti tvoří obdélníkový list z bílého hedvábí o poměru šířky k délce 2:3 (120 cm × 180 cm) s oboustranným vyobrazením úplného znaku Nižněgorodské oblasti, zavedeného zákonem Nižněgorodské oblasti z 10. září 1996, uprostřed. Šířka znaku zaujímá dvě pětiny délky listu. Ze tří stran nepřiléhajících k žerdi vlajky je list ozdoben zlatými třásněmi. Žerď vlajky je zakončena zlatým hrotem kopí na zlaté kouli o výšce 32,5 cm a ozdobena zlatými kroucenými šňůrami se zlatými třapci.*[10] Symboliku vlajky objasnila již před prvním čtením zákona 1. 4. 2005 tajemnice Heraldické komise Nižněgorodské oblasti Taťána Chlebnikovová takto: *Bílá barva listu odpovídá statutu oblasti (...), zlaté dubové větvičky jsou tradičním prvkem guberniálních znaků a symbolizují státní moc a odolnost. Ruská koruna představuje symbol jednoty státu. Jelen je zobrazován jako symbol Nižněgorodské země od r. 1626 a je spojován s kultem tohoto zvířete vyznávaným národy Povolží.*[14] Ale již 28. 7. 2005 přijalo svým usnesením č. 1527 Zákonodárné shromáždění Nižněgorodské oblasti „Zákon o provedení změn v zákoně ‚O vlajce Nižněgorodské oblasti'" č. 95-Z, který 4. 8. 2005 podepsal guber-

OBR. 9

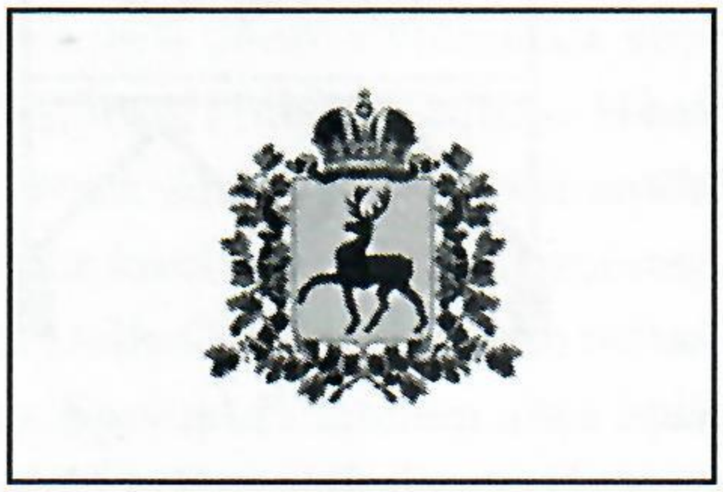

OBR. 10

nátor G. M. Chodyrev. Tento předpis stanovil, že vlajka s třásněmi a střapci na šňůrách připevněných k žerdi, zakončené hrotem kopí, bude používána pouze v pracovnách osob, vykonávajících na území oblasti státní záležitosti, vedoucích pracovníků státních orgánů, vedoucích municipálních zařízení a v zasedacích místnostech orgánů státní moci a zastupitelských orgánů místní samosprávy. Ve všech ostatních případech, včetně vztyčování a vyvěšování na budovách *„se list vlajky zhotovuje bez třásní a jeho žerď se nezdobí hrotem kopí nebo třapci na kroucených šňůrách“*[10], jak stanoví zákon a jak ukazuje i OBR. 10. Ani jeden ze symbolů Nižněgorodské oblasti nebyl zanesen do Státního heraldického registru Ruské federace.

PENŽSKÁ OBLAST

Město Penza bylo založeno r. 1663 jako tvrz na jihovýchodních hranicích Ruska, pojmenovaná podle řeky, na které byla vybudována. V r. 1719 bylo území dnešní Penžské oblasti rozděleno mezi penžskou provincii kazaňské gubernie a tambovskou provincii gubernie azovské. Pluku, který sídlil v Penze, přisoudil v letech 1725–1727 první ruský heraldik de Santi jako praporové znamení erb – *na zeleném poli tři zlaté snopy – pšeničný, ječmenný a prosný.*[15] V květnu 1729 vojenské kolegium potvrdilo návrhy hraběte von Münicha na výzdobu praporů pluků, umístěných v provinciích, a tomu penžskému potvrdilo provinciální znak v podobě *tří zlatých snopů – pšenice, ječmene a prosa – na zeleném poli.*[16] Po správní reformě Kateřiny II. bylo r. 1780 z penžské provincie kazaňské gubernie a částí tambovské a šacké provincie voroněžské gubernie vytvořeno penžské místodržitelství. Krátce po povýšení dosavadní provincie na místodržitelství bylo potřeba zavést městský znak, který by se stal současně i znakem místodržitelství. Stalo se tak 28. 5. 1781 a za městský znak (OBR. 11) byl vybrán tradiční emblém z Münichova erbovníku z let 1729–1730 – na zeleném poli tři zlaté snopy – pšeničný, ječmenný a prosný.[17] O použití městského erbu jako znaku místodržitelství na konci 18. století svědčí vydání již citovaného díla *Izobraženie gubernskich, naměstničeskich, kolležeskich i vsjech štatskich mundirov* z r. 1794, které popisuje znak penžského místodržitelství takto: *na zeleném poli tři snopy – pšeničný, ječmenný a prosný.* Tento znak používala i penžská gubernie, na kterou dosavadní místodržitelství přejmenovali 12. 12. 1796, ale pouze do 5. 3. 1797, kdy byla zrušena a město samo se stalo součástí saratovské gubernie. Car Pavel I. rozhodl 11. 10. 1797, že území bývalé penžské gubernie bude rozděleno mezi sousední gubernie (nižněgorodskou, saratovskou, simbirskou a tambovskou). Poté, co byl car zavražděn, jeho nástupce Alexandr I. nařízením z 1. 9. 1801 penžskou gubernii obnovil. Dne 1. 3. 1831 byla nařízením cara Mikuláše I. schválena podoba guberniálních znaků na knoflíky uniforem úředníků, mezi nimi byl poprvé potvrzen také znak penžské gubernie – štít s vyobrazením tří snopů, na němž je položena imperátorská koruna.[18] V 19. století vznikly snahy o odlišení znaků gubernií od znaků jejich sídelních měst přidáním honosných kusů, tj. imperátorské koruny na štít znaku a zlatých dubových ratolestí svázaných modrou svatoondřejskou stuhou kolem štítu. Po vzoru guberniálních znaků se i města snažila zlepšit vzhled svých znaků přidáním zlaté hradební koruny a zlatých obilních klasů svázaných červenou stuhou alexandrovského řádu. V našem případě však město předběhlo gubernii, protože návrh na takovou úpravu městského znaku byl připraven (byť nakonec nebyl schválen) již v r. 1861,[19] zatímco gubernie se polepšení svého znaku dočkala nařízením cara Alexandra III. až 5. 7. 1878. Nařízení

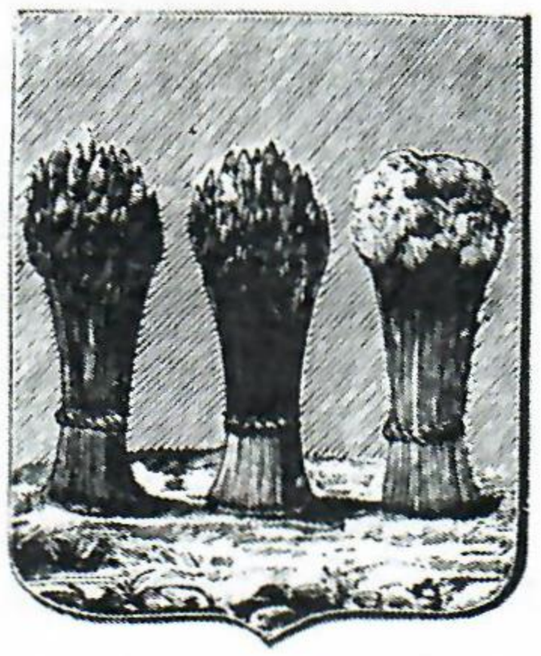

OBR. 11

OBR. 12

jmenovitě znakem gubernie stanovilo *v zeleném štítě tři zlaté snopy, svázané červenými stuhami; štít je převýšen imperátorskou korunou a lemován zlatými dubovými listy, spojenými svatoondřejskou stuhou.*[20] Penžská gubernie existovala do 14. 5. 1928, kdy byla spolu s orenburskou a uljanovskou gubernií a částmi gubernií samarské a saratovské začleněna do tzv. Středněvolžské oblasti, přejmenované 20. 10. 1929 na kraj a spravované z města Samara. Dne 27. 1. 1935 byly město Samara a Středněvolžský kraj přejmenovány na Kujbyšev a Kujbyševský kraj (od 5. 12. 1936 oblast). Dne 4. 2. 1939 byla z okresů Kujbyševské, Saratovské a Tambovské oblasti vytvořena dnešní Penžská oblast. V té době však již gubernie ani oblast žádného symbolu používat nemohly. Stejně tak samo město Penza, které však přijalo „sovětizovaný" znak 12. 9. 1964, jak usnesením č. 502 schválil výkonný výbor městského Sovětu poslanců pracujících (OBR. 12). Na stříbrném podkladu štítu byla vyobrazena zlatá setrvačka hodinového mechanizmu s černou vlaštovkou uprostřed, pod ní pak tři snopy z historického městského znaku, svázané stuhami. K hornímu okraji zlatě lemovaného štítu se přimykalo symbolické spodobnění vlajky RSFSR. Autory znaku, na kterém vlaštovka symbolizovala značku pianina, vyráběného v tomto městě, byli A. A. Oja, A. A. Fomin, J. I. Romaškov a P. S. Aniskin.[21] Od r. 1991 až do r. 2001 se tento znak používal s ruskou trikolórou místo stylizované vlajky již zaniklé RSFSR.[22]

OBR. 13

Dne 28. 12. 2001 schválila Penžská městská duma usnesení č. 186/13 „O znaku města Penzy", kterým bylo kodifikováno barevné a černobílé provedení městské znaku a vydáno nařízení o jeho podobě a používání (usnesení nabylo platnosti 11. 7. 2002 po oficiálním zveřejnění v novinách *Penzenskije věsti* č. 28). Městským znakem byl prohlášen obnovený historický znak z r. 1781 se třemi snopy na zeleném poli (OBR. 13). Na základě rozhodnutí Heraldické rady prezidenta Ruské federace z 3. 6. 2002 byl městský znak Penzy zanesen do Státního heraldického registru pod č. reg. 972.[23] V roce 2000 se již začalo jednat o podobě městské vlajky Penzy a historický znak byl navrhován do středu jejího bílého listu. Na doporučení Heraldické rady prezidenta Ruské federace, které se nelíbila bílá barva listu, všeobecně spojovaná s kapitulací, byla barva listu zaměněna za zelenou. Definitivní podobu vlajce (OBR. 14) dalo rozhodnutí Penžské městské dumy č. 769/54 „O vlajce města Penzy" z 21. 9. 2004. Rozhodnutí stanoví, že *vlajku města Penzy tvoří zelený obdélníkový list o poměru šířky k délce 2:3 s reprodukcí tří snopů (figur znaku) zlatavé barvy a svislého zlatavého pruhu podél žerdi o šířce odpovídající pětině délky listu; vyobrazení na rubové straně listu je zrcadlovým provedením kompozice na lícové straně.* Rozhodnutí nabylo účinnosti 4. 2. 2005, kdy bylo publikováno v novinách *Naša Penza* č. 6. Z rozhodnutí Heraldické rady byla vlajka zanesena 12. 12. 2004 do Státního heraldického registru pod č. reg. 1611.[24] Protinávrh, podporovaný místními komunisty, který spočíval v červeném listu se světlomodrým pruhem a třemi snopy v horním rohu, podporu nezískal.

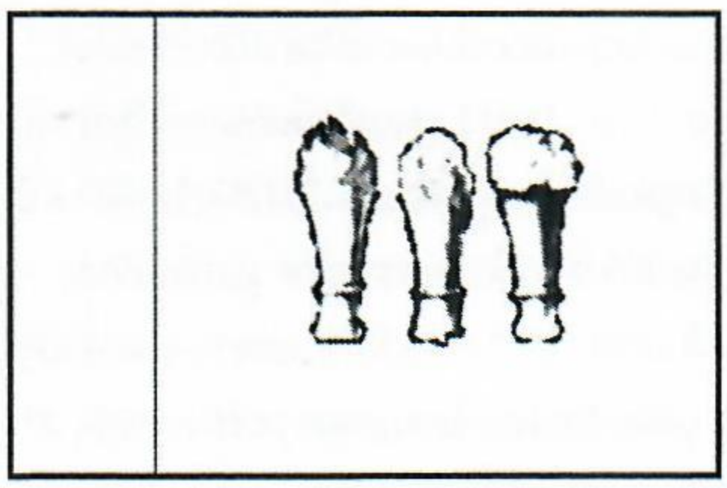

OBR. 14

K otázce svého nového znaku se dříve než město Penza vrátila administrativa Penžské oblasti. Oblastní znak byl přijat zákonem č. 133-ZPO „O znaku Penžské oblasti" ze 14. 1. 1999, který místní zákonodárný sbor schválil 25. 12. 1998 a který nabyl účinnosti 4. 2. 1999, kdy byl úředně vyhlášen v novinách *Penzenskaja pravda* č. 12. Zákon stanovil, že *znakem Penžské oblasti je vyobrazení tří zlatých snopů svázaných červenými stuhami na zeleném heraldickém štítě o poměru šířky k výšce 8:9; štít je obklopen zlatými dubovými listy, svázanými řádovou stuhou Leninova řádu, který byl Penžské oblasti udělen. Stuha má uprostřed červený podélný pruh o šířce odpovídající dvěma třetinám šířky stuhy, na jehož krajích jsou dva zlatožluté proužky o šířce odpovídající jedné šestnáctině šířky stuhy a u krajů stuhy dva červené proužky o šířce odpovídající jedné čtyřiadvacetině šířky stuhy.* Zelená barva symbolizuje naději, radost a blahobyt, červená chrabrost, statečnost, neohroženost a zlatá bohatství. Zatímco slavnostní forma znaku je s vínkem a řádovou stuhou, tzv. základní formu tvoří pouze štít a představuje malý znak Penžské oblasti.[25] Zákonem č. 517-ZPO z 23. 9. 2003 provedli 17. 9. 2003 poslanci Zákonodárného shromáždění úpravu výše uvedeného předpisu tím, že zavedli i druhou verzi znaku, když na štít přidali zlatou imperátorskou korunu (OBR. 15). Nový popis znaku tedy praví, že *znak Penžské oblasti tvoří vyobrazení tří zlatých snopů svázaných červenými stuhami na zeleném heraldickém štítě o poměru šířky k výšce 8:9; štít je korunovaný a obklopen zlatými dubovými listy, svázanými řádovou stuhou.*[26] Na naléhání Heraldické rady prezidenta Ruské federace provedli 20. 5. 2008 poslanci novou úpravu znaku, když z něj vypustili věnec dubových listů a stuhu Leninova řádu upravili do podoby běžné u jiných aktuálních znaků subjektů Ruské federace (OBR. 16).[27] Zatímco v případě oblastního znaku došlo de facto k obnově znaku historického, vznik oblastní vlajky byl provázen mnoha kontroverzemi. Ta byla přijata zákonem č. 407-ZPO „O vlajce Penžské oblasti" schváleným Zákonodárným shromážděním 18. 11. 2002, který vstoupil v platnost 29. 11. 2002, v den následující zveřejnění v penžském vládním týdeníku *Penzenskije věsti* č. 48 dne 28. 11. 2002.[28] Podle něj *vlajku Penžské oblasti tvoří obdélníkový list rozdělený na jeden svislý a jeden vodorovný pruh, přičemž svislý pruh je zelené (trávové) a vodorovný žluté (zlatavé) barvy. Poměr výšky vlajky k její délce je 1:1,6. Šířka svislého pruhu odpovídá čtvrtině jeho výšky. Uprostřed žlutého (zlatavého) pole s nevelkým posunem nahoru vlevo k žerdi vlajky se nachází symbolické zobrazení Spasitele, jehož výška se rovná 2/3 výšky vlajky a převažující barva tmavě zlatavá. Zelená (trávová) barva symbolizuje přírodu Penžské oblasti a její lesy, stejně jako úrodnost, věčný život a zdraví. Žlutá (zlatavá) barva představuje pole, moudrost, vědění, světlo, bohatou úrodu a dobré vyhlídky. Symbolické vyobrazení Spasitele vyjadřuje duchovnost, jednotu a národní obrození* (OBR. 17).[29] Již při projednávání v místním parlamentu vyvolával návrh odmítavé reakce[30], stejně jako později vyvolal kritiku odborných kruhů i veřejnosti, zejména hlásila-li se k ateizmu nebo jinému než pravoslavnému náboženství. Stejně tak nebyl návrh, jehož autorem je A. N. Knjazev, zanesen do Státního

OBR. 15

OBR. 16

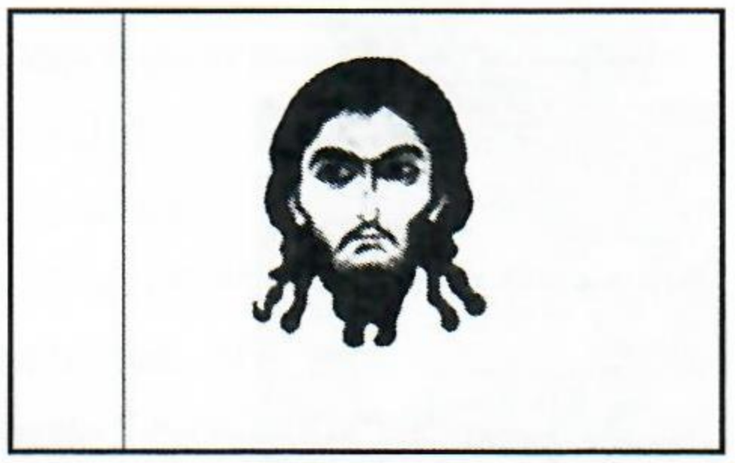

OBR. 17

heraldického registru.[31] Odmítavá reakce penžského heraldika Igora Šiškina přiměla místní poslance, aby v r. 2006 znovu přehodnotili návrh na změnu oblastní vlajky. Byl jim předložen heraldikův návrh vlajky využívající prvků oblastního znaku, tří snopů na zeleném poli, k nimž byly na list přidány dva užší pruhy, žlutý a červený (OBR. 18). Šiškin vysvětluje symboliku barev následovně: *Zelená alegoricky vyjadřuje krásu a bohatství přírody, je symbolem zdraví a životadárného růstu. Červená je symbolem zásluh místních obyvatel, vyjadřuje odvahu, sílu a pracovitost. Zlatá barva symbolizuje bohatství, stabilitu, úctu a intelekt.* Jakmile byl návrh I. Šiškina zveřejněn, vznikla v Penze iniciativa usilující o zachování vlajky s obličejem Spasitele, jejíž členové varovali politiky před změnou schválené vlajky, což by prý mohlo být považováno za útok na pravoslaví.[32]

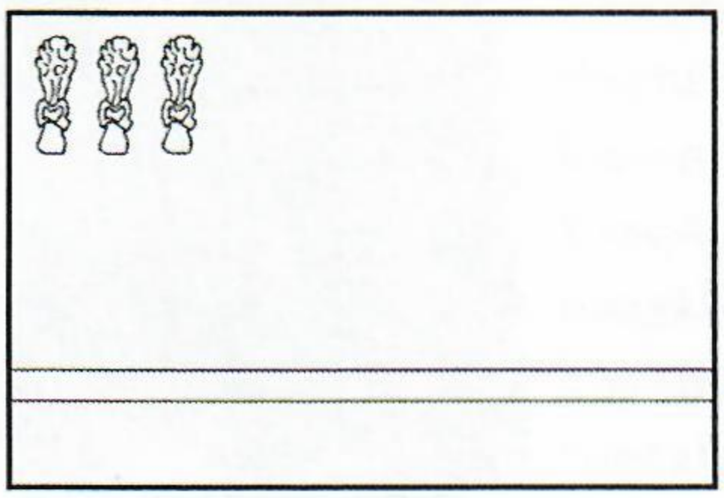

OBR. 18

SAMARSKÁ OBLAST

Na soutoku Volhy s řekou stejného jména byla r. 1586 jako jedna z pevností na nejvýchodnější hranici ruského carství založena Samara, která se r. 1630 stala střediskem samarského újezdu. Když byla r. 1717 z jižních oblastí kazaňské gubernie vytvořena astrachaňská gubernie, součástí jejího simbirského újezdu se stala i Samara. Pro prapory pluků v ní umístěných byl v Praporovém erbovníku B. K. von Münicha z r. 1729–1730 poprvé vyhrazen symbol divoké bílé (bezrohé) kozy, stojící na zeleném pažitu a ve světlomodrém poli.[33] Roku 1780 se stala Samara sídlem samarského újezdu v rámci simbirského místodržitelství (resp. gubernie od r. 1796). Spolu s ostatními městy místodržitelství obdržela Samara 22. 12. 1780 městský znak – *divoká bílá koza, stojící na trávě ve světlomodrém poli* (OBR. 19). Když byla výnosem Senátu z 6. 12. 1850 ze tří újezdů orenburské, dvou újezdů saratovské, ze samarského a části stavropolského újezdu simbirské a z části stavropolského újezdu kazaňské gubernie k 1. 1. 1851 zřízena samarská gubernie, objevila se iniciativa na změnu jejího znaku. V předvečer jejího zřízení předložil ministr vnitra L. A. Perovskij Senátu svou variantu znaku střediska budoucí gubernie a jí samotné – tmavomodrý štít rozdělený stříbrnou vidlicí, symbolizující soutok Volhy a Samary. V horním poli měl být zlatý roh hojnosti, z něhož se na znamení bohatství plynoucího z obchodu sypaly zlaté mince, v dolních polích bylo vždy po jednom zlatém snopu pšenice, hlavního předmětu tohoto obchodu.[34] Ministrův návrh však nebyl přijat a 8. 6. 1851 car Mikuláš I. potvrdil znak, vycházející z původního samarského erbu – *ve světlomodrém poli bílá divoká koza stojící na trávníku; štít je korunován zlatou imperátorskou korunou.*[35] Podle zvyklostí té doby se tento znak, kde se oproti původní verzi dostalo koze místo původních stříbrných a rovných rohů zlatých a rozvětvených (OBR. 20), stal i znakem celé gubernie.[36] Do 2. 2. 1865 byla samarská gubernie součástí orenburské generální gubernie, pak se opět osamostatnila. Když v 50. letech 19. století carský heraldik Bernhardt Koehne přišel s novými pravidly na doplnění městských znaků jednotnými honosnými kusy, byl r. 1859 připraven i projekt nového samar-

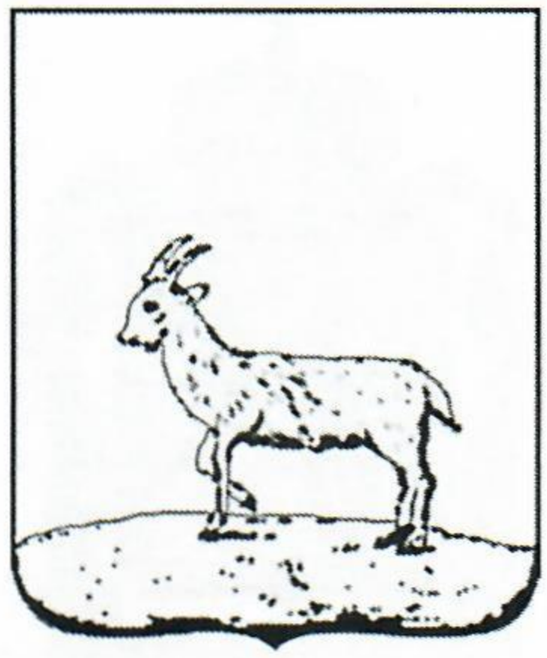

OBR. 19

OBR. 20

ského znaku – *na modrém štítu stříbrný divoký kozel se zlatými rohy, červenýma očima a jazykem a černými kopýtky, štít je korunován zlatou hradební korunou* (o třech stínkách – pozn. překladatele) *a lemován zlatými klasy, svázanými alexandrovskou* (červenou – pozn. překladatele) *stuhou.* Tento návrh[37] však nebyl realizován a znak z r. 1851 se používal až do komunistické revoluce v r. 1917.[38] Takže ani Středněvolžská oblast, jejímž centrem se 14. 5. 1928 Samara stala, ani Středněvolžský kraj, na který byla 20. 10. 1929 oblast přejmenována (10. 1. 1930 byla totiž v jeho rámci zřízena Mordvinská autonomní oblast, od r. 1934 ASSR), už žádných znaků nepoužívaly. Dokonce i samo město Samara přišlo o svůj symbol, zejména když bylo 27. 1. 1935 přejmenováno na počest právě zesnulého prvního místopředsedy Rady lidových komisařů (vlády) SSSR V. V. Kujbyševa (1888–1935) na Kujbyšev a stejně tak celý kraj na Kujbyševský. Leč zesnulý státník přinesl městu i pozitivní změnu – jako jedno z nemnoha v sovětském období přijalo 16. 5. 1985 nový znak (OBR. 21), který na červeném štítě nesl stříbrnou konturu památníku Slávy (stojí ve středu města a na vysokém podstavci zpodobňuje pracujícího, držícího dvě křídla na připomínky zásluh Samary o rozvoj leteckého průmyslu SSSR), část ozubeného kola, obilní klas a dokonce i malý historický erb města se stříbrnou kozou. Pod horním modrým polem se stříbrným nápisem „КУЙБЫШЕВ“, které bylo přidáno ke štítu, byla ještě schematicky naznačena vlajka RSFSR. Autorem znaku byl architekt V. Ljapin.[39] Poté, co se v lednu 1991 vrátila Samara ke svému původnímu jménu, začalo se uvažovat i o zrušení sovětského znaku a jeho náhradě novým symbolem. Usnesením výkonného výboru Samarského městského sovětu č. 258 z 8. 10. 1992 byla obnovena platnost již zapomenutého znaku z r. 1780, tj. stříbrné kozy stojící na zeleném pažitu v modrém štítu. Usnesení bylo potvrzeno usnesením pléna sovětu „O schválení znaku města Samary“ z 27. 10. 1992. Dne 26. 11. 1998 bylo přijato Samarskou městskou dumou nařízení č. 187 „O znaku města Samara“, které nabylo účinnosti 29. 12. 1998 poté, co bylo publikováno v novinách *Volžskaja zarja* č. 240. Znak (OBR. 22) *tvoří jednoduchý (tj. nedělený) štít francouzského typu, uprostřed kterého je na modrém poli vyobrazena divoká bílá koza stojící v zelené trávě. Štít znaku je korunován zlatou imperátorskou korunou. Štít tvoří obdélník, jehož základna představuje 8/9 jeho výšky a který uprostřed dolního okraje vystupuje hrotem a má zaoblené dolní rohy.*[40]

OBR. 21

OBR. 22

Také Samarská oblast, přejmenovaná tak 25. 1. 1991 z bývalé Kujbyševské oblasti (vznikla 5. 12. 1936, když byla Mordvinská ASSR vyčleněna z Kujbyševského kraje), se po svržení sovětského režimu vrátila ke své původní symbolice. Pokud jde o znak, jednalo se o znak samarské gubernie z 5. 7. 1878, který v 70. letech 19. století v duchu své koncepce zpracoval vedoucí znakového oddělení Heroldského departmentu vládního Senátu Bernhardt (Boris Vasiljevič) Koehne takto: *na modrém štítu stříbrný divoký kozel se zlatými rohy, červenýma očima a jazykem a černými kopýtky. Štít je korunován imperátorskou korunou a lemován zlatým dubovým listovím, svázaným svatoondřejskou stuhou.*[41] Nejprve v r. 1992 výkonná rada (tzv. malý sovět) Samarského oblastního sovětu lidových poslanců potvrdila jako znak Samarské oblasti *stříbrného divokého kozla se zlatými rohy, rubínovýma očima a černými kopýtky na modrém poli, umístěném na štítu francouz-*

ského typu.[42] O šest let později, r. 1998, byla při Administrativě Samarské oblasti zřízena pracovní skupina pro přípravu návrhu zákona o oblastní symbolice, vedená V. S. Mokrým, vedoucím aparátu Administrativy a zástupcem gubernátora. Na základě výsledků její práce 22. 9. 1998 Samarská guberniální Duma svým usnesením č. 112 schválila zákon „O státních symbolech Samarské oblasti" č. 22-GD, který 13. 10. 1998 podepsal za gubernátora J. M. Logojdo. Poté, co byl 21. 10. 1998 publikován v novinách *Volžskaja Kommuna* č. 188, nabyl zákon účinnosti.[43] Článek 1 tohoto zákona praví: *Znak Samarské oblasti je symbolem společensko-historického a státně-administrativního statutu Samarské oblasti. Znak tvoří vyobrazení stříbrného divokého kozla, obráceného vlevo od pozorovatele, se zlatými rohy, červenýma (tmavě-červenýma) očima a jazykem a černými kopýtky, umístěné na heraldický štít francouzského typu modré barvy. Štít je korunován imperátorskou korunou a lemován zlatými dubovými větévkami, ovinutými svatoondřejskou stuhou* (OBR. 23)[40]. Znamená to, že schválený oblastní znak beze změny přebírá guberniální znak z r. 1878, přičemž článek 4 tohoto zákona stanoví, že *se připouští provedení znaku v podobě hlavní figury – divokého kozla na heraldickém štítě, bez honosných kusů*. Zákon č. 205-GD z 28. 12. 2006 „O provedení změn v zákoně ‚O státních symbolech Samarské oblasti'", který Samarská guberniální Duma schválila 26. 12. 2006 usnesením č. 2706, doplňuje tento zákon ustanovením o oblastní hymně, nedotýká se oblastního znaku ani vlajky. Ta byla zavedena uvedeným zákonem O státních symbolech Samarské oblasti z 13. 10. 1998. Jejím předobrazen byl tzv. samarský prapor, který byl ušit v Samaře a odeslán tehdejší armádě do míst jejích bojů po boku bulharské domobrany proti Turecku. Dne 6. 5. 1877 se předseda samarské dumy Petr V. Alabin zúčastnil ceremonie předání tohoto praporu příslušníkům domobrany v rumunském městě Ploješť. Samarský prapor byl tvořen třemi vodorovnými pruhy v barvách červené, bílé a světlomodré s obrazem ikony uspořádané do tvaru kříže, přičemž na líci praporu byla ústřední postavou středového obrazu Bohorodička, na rubu svatí Cyril a Metoděj. Již zmiňovaný zákon č. 22-GD z 13.10.1998 „O státních symbolech Samarské oblasti" ve svém textu popisuje vlajku následovně: *Hlava II. Vlajka Samarské oblasti. Čl. 6 Vlajka Samarské oblasti je symbolem státně-administrativního statutu Samarské oblasti. Vlajku tvoří obdélníkový list složený ze tří stejně velkých vodorovných pruhů: horního – červeného, prostředního – bílého a spodního modrého. Uprostřed vlajky je vyobrazen znak Samarské oblasti o rozměru, jehož výška odpovídá 2/3 šířky vlajky. Poměr šířky vlajky k její délce je 2:3 (příloha č. 2). Čl. 7 Dovoluje se použití vlajky v různých velikostech, z různých materiálů i v podobě plamene při zachování proporcí jeho vyobrazení* (OBR. 24). Samarským praporem, jehož kopii věnovali Bulhaři 22. 9. 1981 městu a to ji předalo Muzeu vojenských dějin Povolžského vojenského okruhu, se inspirovala nejen oblast, ale i samo město. Samarská městská duma totiž schválila usnesením č. 192 dne 30. 12. 1998, tj. necelé tři měsíce po přijetí zákona o symbolech oblasti, své Nařízení o vlajce města Samary, podle kterého *vlajku města Samary tvoří obdélníkový list složený ze tří stejně velkých vodorovných pruhů s vyobrazením městského znaku Samary a nápisu „CAMAPA" po obou stranách. Pruhy vlajky mají následující vybarvení: horní je červený, prostřední bílý a spodní modrý. Poměr šířky*

OBR. 23

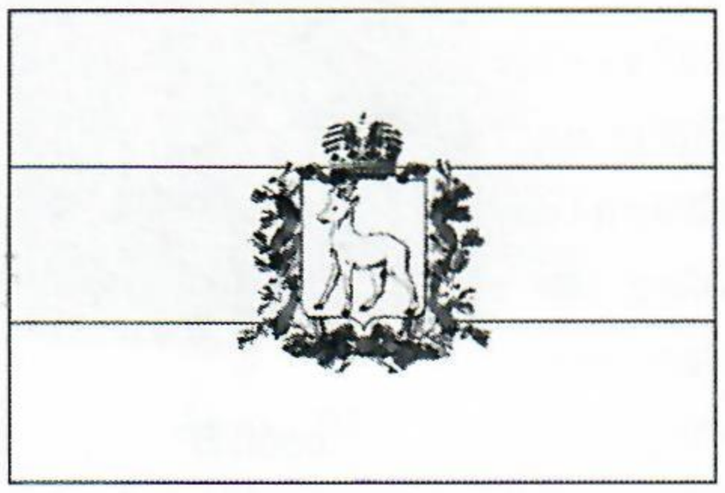

OBR. 24

k délce vlajky představuje 1:2. Městský znak je vyobrazen uprostřed vlajky. Poměr výšky a šířky znaku k šířce a délce vlajky dělá přiměřeně 1:2 a 1:7. Vzdálenost od horního okraje vlajky ke znaku představuje 1/7 šířky vlajky. Na modrém pruhu vlajky je pod znakem umístěn nápis „CAMAPA" tvořený zlatými písmeny. Vzdálenost od dolního okraje vlajky k základně nadpisu se má k šířce vlajky jako 1:7. Výška začátečního písmene odpovídá výšce koruny, výška malých písmen představuje 1/10 šířky vlajky.[44] Nařízení vstoupilo v platnost 3. 2. 1999, kdy bylo zveřejněno v deníku *Volžskaja zarja*. Podle sdělení Olega Gerasimova ze Samary je skutečně používaný poměr stran městské vlajky (OBR. 25) 2:3.

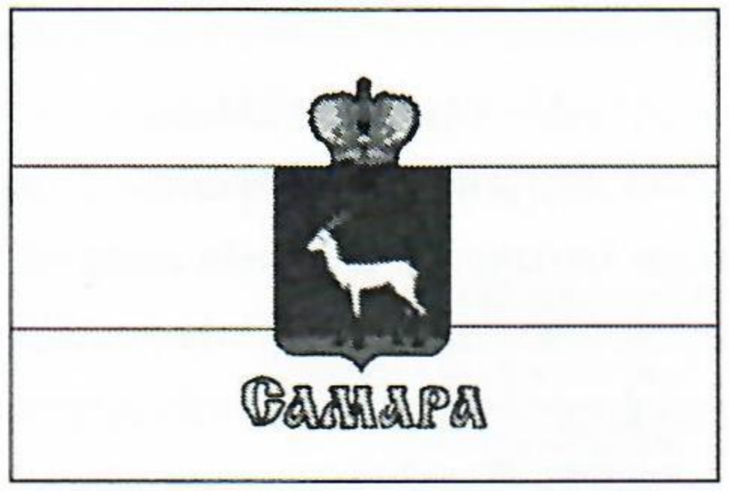

OBR. 25

ULJANOVSKÁ OBLAST

Dnešní Uljanovsk byl založen pod jménem Simbirsk bojarem Bohdanem Chitrovem r. 1648 jako další z pevností, která měla svou strategickou polohou na pravém břehu Volhy ochraňovat východní hranici Ruska. První známá pečeť simbirského vévody s heraldickým námětem pochází z r. 1672, když první zmínka o ní se našla v soupisech obyvatel a záznamech o dědictví z r. 1695, a je na ní vyobrazen kráčející lev s korunou a mečem v přední tlapě (OBR. 26).[45] R. 1708 bylo simbirské vévodství začleněno do kazaňské gubernie a od r. 1719 přijalo název simbirská provincie, která se r. 1717 stala součástí astrachaňské gubernie; z ní byla r. 1728 vyňata a vrácena do gubernie kazaňské. Už na armádních plukovních praporech z r. 1712 se však objevila jiná figura – bílý sloup se zlatou korunou – převzatá z publikace populární v době vlády Petra Velikého *Simvoly i emblemata* (Symboly a emblémy), kdy byla pod označením č. 65 doprovázena devízou *Opora ctí*; stejný emblém (OBR. 27) pak zdobil i prapory simbirských pluků v r. 1730.[46] V květnu 1729 hrabě von Münich předložil vojenskému kolegiu ke schválení návrh znaků pro prapory pluků, umístěných v provinciích, mezi jinými i znak simbirské provincie, *na bílém sloupu zlatá koruna v azurovém poli.*[47] Po územně-správní reformě carevny Kateřiny II. bylo 15. 9. 1780 zřízeno simbirské místodržitelství, zahrnující celkem 13 újezdů. Tehdy také přešla na přetřes otázka znaku města Simbirska jako střediska nově vzniklé administrativní jednotky. Když proto byl 22. 12. 1780 Simbirsku, stejně jako dalším městům simbirského místodržitelství, udělen městský znak, nebylo divu, že se jím stala *na modrém poli na bílém sloupu zlatá koruna* (OBR. 28).[48] Znak se stal současně symbolem simbirského místodržitelství[49], stejně jako gubernie, na kterou bylo přetvořeno z rozkazu cara Pavla I. v r. 1796. Dne 1. 3. 1831 schválil car Mikuláš I. příkaz č. 251, kterým potvrdil vyobrazení znaků na knoflíky úřednických stejnokrojů, včetně znaku simbirské gubernie – imperátorskou korunou korunovaný štít s vyobrazením sloupu zakončeného korunou (OBR. 29).[50] V roce 1856 vznikl návrh, aby stávající štít (z něhož však byla vypuštěna pata a imperátorská koruna byla doprovázena dvěma stuhami řádu sv. Ondřeje) byl završen zlatou hradební korunou o třech stínkách a le-

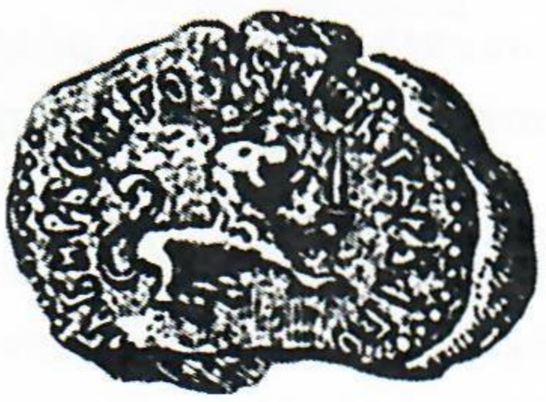
OBR. 26

OBR. 27

OBR. 28

mován zlatými klasy svázanými červenou alexandrovskou stuhou.[51] Dne 5. 7. 1878 byl gubernii carem Alexandrem III. udělen vlastní znak: *na azurově modrém štítu stříbrný sloup, na němž leží zlatá imperátorská koruna, ozdobená dvěma svatoondřejskými stuhami. Štít je korunován imperátorskou korunou a lemován zlatými dubovými listy, svázanými svatoondřejskou stuhou.*[52] Znak gubernie i města však přestaly platit po komunistické revoluci v r. 1917, kdy byly všechny monarchistické a náboženské symboly postaveny mimo zákon. V lednu 1924 byl navíc Simbirsk přejmenován po svém nejznámějším rodáku – Vladimirovi Iljiči Uljanovovi – Leninovi, který toho měsíce zemřel, na Uljanovsk a simbirská gubernie na uljanovskou. Ta přešla celá 14. 5. 1928 do nově vytvořené Středovolžské oblasti, resp. kraje, přejmenovaného 27. 1. 1935 na Kujbyševský, v jehož rámci setrvala do 19. 1. 1943, kdy byla vytvořena dnešní Uljanovská oblast. V sovětském období se v Uljanovsku vyráběly odznáčky s historickým heraldickým znamením města, přes které byl doprostřed umístěn Leninův památník.

OBR. 29

První se k carskému emblému přihlásila Uljanovská oblast, která v létě 1996 vyhlásila veřejný konkurs na oblastní znak a dne 21.11.1996 její Zákonodárné shromáždění schválilo usnesením č. 14/139 zákon „O znaku Uljanovské oblasti", podle jehož článku 2 *znak Uljanovské oblasti má následující podobu: na azurovém podkladu heraldického štítu se nachází stylizovaný bílý sloup, jenž byl základem znaku simbirské gubernie z 18. století. Štít je lemován dvěma zlatými dubovými větévkami, ovinutými alexandrovskou stuhou. Zlaté dubové listy jsou tradičním prvkem guberniálních znaků a symbolizují státní moc a stabilitu. Štít je završen svatoondřejskou stuhou a znakem, v němž segment ozubeného kola a klas symbolizují základní odvětví národního hospodářství Uljanovské oblasti – strojírenství a zemědělství a racek vyjadřuje zeměpisnou přináležitost Uljanovska a oblasti velké ruské řece Volze* (OBR. 30). Připomeňme, že pilíř na znaku oblasti ztratil tradiční korunu, věnec dubových listů je propleten červenou alexandrovskou stuhou místo modré svatoondřejské, jak by odpovídalo ruským guberniálním znakům, na které se tvůrci znaku odvolávají, zatímco alexandrovská byla používána na znacích měst a oblastí jako nižších správních jednotek v guberniích; silueta letícího racka, klas a ozubené kolo svou kompozicí příliš připomínají dobře známý emblém Uljanovského automobilového závodu (UAZ).[53] Zákon podepsala hlava Administrativy Uljanovské oblasti Jurij Gorjačev 26. 11. 1996, kdy bylo zákonu přiděleno registrační číslo 016-OZ; nabyl účinnosti 29. 11. 1996 poté, co byl publikován v novinách *Narodnaja gazeta* č. 212-214. V roce 1996 přijatý oblastní znak nezískal souhlas Heraldické rady prezidenta Ruské federace, která ho odmítla zanést do Státního heraldického registru. Pravděpodobnou příčinou tohoto rozhodnutí byly již zmiňované honosné kusy – alexandrovská stuha, ozubené kolo a racek nad štítem. V prosinci 2002 byla proto zřízena oblastní heraldická komise podřízená hlavě administrativy oblasti a vedená vedoucí aparátu administrativy Marií Bolšakovovou; komise schválila pracovní varianty nového znaku i vlajky. Pokud jde o znak, modrý (v ruštině „azurový") štít měl nést stříbrný sloup, završený imperátorskou korunou s azurovými stuhami. Sám štít byl doplněn tradiční zemskou korunou (s třemi viditelnými listy) a přidržován zlatými lvy, z nichž jeden držel v levé přední tlapě meč a druhý dubovou větev, obojí zlaté. Roli

OBR. 30

podnoží na znaku hrála stuha v barvách vlajky oblasti (modré a bílé), uprostřed které byl vpravo letící stříbrný racek. Tento návrh podpořila i Heraldická rada prezidenta Ruské federace.[54] Když však Zákonodárné shromáždění schválilo 26. 2. 2004 usnesením č. 5-60 zákon č. 010-ZO „O znaku a vlajce Uljanovské oblasti", který 3. 3. 2004 podepsala hlava Administrativy oblasti V.A. Šamanov a který vstoupil v platnost 10. 3. 2004 zveřejněním v deníku *Narodnaja gazeta* č. 26, znak doznal drobných změn. Článek 2 zákona praví: *Znak Uljanovské oblasti je úředním symbolem Uljanovské oblasti. Znak vychází z vyobrazení historického znaku simbirské gubernie a tvoří jej: stříbrný sloup na azurovém štítu, korunovaný imperátorskou korunou s azurovými stuhami. Štít je doplněn tradiční zemskou korunou (se třemi viditelnými listy). Štítonoši jsou dva zlatí lvi, z nichž jeden drží v pravé přední tlapě meč a druhý snop z téhož kovu; podnoží tvoří zlaté dubové větve, uprostřed nichž je zlaté ozubené kolo a napravo letící stříbrný racek a které jsou zavinuty do stuh v barvách vlajky oblasti. Vyobrazení znaku Uljanovské oblasti v barevné i monochromatické variantě je uvedeno na přílohách č. 1 a 2 k tomuto zákonu. Článek 3. Reprodukce znaku Uljanovské oblasti je přípustná bez štítonošů a také v jednobarevném provedení* (OBR. 31).[55] Symboliku znaku lze nalézt na webové stránce místního parlamentu: podle ní sloup symbolizuje nevyvratitelnost vlády lidu, lvi připomínají pečeť simbirského vévody z r. 1672, na níž byl vyobrazen kráčející lev. Meč připomíná historickou úlohu Simbirské země jako hraniční linie ruského státu, klas poukazuje na zemědělskou výrobu, zatímco ozubené kolo na strojírenství a kovoobráběcí průmysl; racek symbolizuje řeku Volhu. Autorem znaku je Nikolaj Sergejev.[56] Ten je rovněž autorem oblastní vlajky, kterou definoval již zmiňovaný zákon č. 010-ZO „O znaku a vlajce Uljanovské oblasti" v článku 9 takto: *Vlajka Uljanovské oblasti je úředním symbolem Uljanovské oblasti. Vlajku tvoří obdélníkový list bílé barvy o poměru délky vlajky k její šířce 3:2. V horní části vlajky se nachází bílé pole, zaujímající 2/3 její šířky. Na bílém poli uprostřed je znak Uljanovské oblasti. V dolní části vlajky se po celé délce nachází dvojitý modrý vlnitý pruh a červený pruh oddělený od modrého pruhu úzkým bílým proužkem. Barevné vyobrazení vlajky Uljanovské oblasti je uvedeno na příloze č. 3 k tomuto zákonu* (OBR. 32).[55] Bílé pole zosobňuje dobro, skromnost, mírové nebe a čistotu úmyslů obyvatelstva oblasti. Dvojitý modrý vlnitý pruh symbolizuje krásu, laskavost, vznešenost a také zeměpisnou přináležitost oblasti k velké ruské řece Volze. Červený pruh hovoří o hrdinské historii oblasti a připomíná, že Uljanovská oblast byla jako samostatná administrativně-teritoriální jednotka zřízena r. 1943 v rámci RSFSR.[56]

OBR. 31

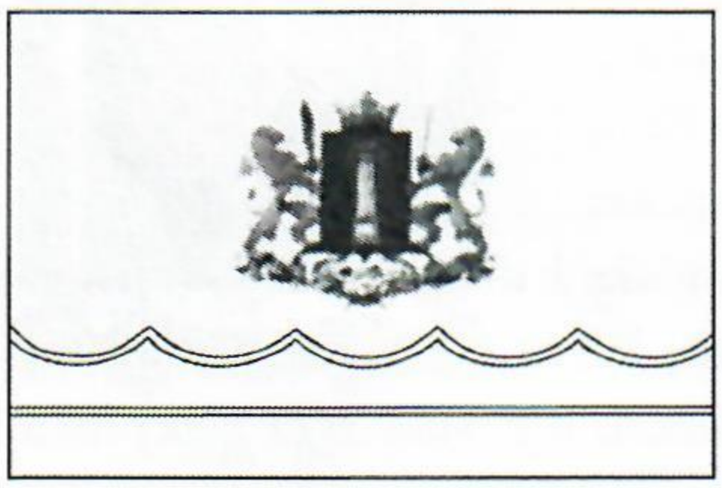

OBR. 32

Město Uljanovsk se k obnově historického znaku odhodlalo až rok poté, co tak učinila oblast, a to když 5. 3. 1997 Uljanovská městská duma rozhodla svým nařízením č. 36 *považovat za úřední symbol – znak města Uljanovsku dříve existující (do r. 1917) znak města Simbirsku*. Na znaku se objevil volný sloup bez paty a v podobě, jak jej zobrazoval znak gubernie z r. 1878. Po konzultaci se státním heroldem G. Vilinbachovem provedla v prosinci 2003 městská duma změny do nařízení „O znaku města Uljanovsku", jak bylo upraveno usnesením městské dumy č. 148 z 24. 12. 2003 „O provedení změn a doplňků v nařízení ‚O znaku města Uljanovsku' č. 36 z 5. 3. 1997." Nové

nařízení popisuje městský znak takto: *Znak města Uljanovsku tvoří heraldický štít obdélníkového tvaru vzpřímený svisle, v jehož azurovém poli je stříbrný sloup, stojící na zlato-černé zemi v patě štítu. Na sloupu je zlatá uzavřená koruna.* (OBR. 33) *Sloup na znaku Uljanovsku je symbolem nevyvratitelnosti vlády lidu. Koruna na vrcholku sloupu je symbolem městské samosprávy jako projevu moci obyvatel města.*[57] Usnesením městské dumy č. 23 z 27. 2. 2008 „O znaku municipality – město Uljanovsk" bylo schváleno nové nařízení o znaku, které je identické s nařízením z r. 1997, pouze místo výrazu „město Uljanovsk" používá výraz „municipalita města Uljanovsk".[58] Pokud jde o městkou vlajku, první pokus o její vznik byl zaznamenán již v r. 1997, kdy starosta V. V. Marusin nařídil svým rozhodnutím č. 2720 z 9. 9. 1997 „O registraci městské symboliky: znaku a vlajky města", aby byla provedena expertíza návrhu vlajky, jejíž podoba však nikdy nebyla zveřejněna, na státní heroldii. Ani o výsledcích expertízy nám není nic známo.[59] Oficiálně byla městská vlajka zřízena nařízením „O vlajce města Uljanovsku", schváleným na zasedání městské dumy 30. 4. 2003 jejím usnesením č. 60; podepsal je předseda dumy I. A. Mokevnin a bylo publikováno v novinách *Uljanovsk segodňa*. Nařízení stanoví, že *vlajkou je obdélníkový list v poměru stran 2:3, rozdělený na tři stejné svislé pruhy: dva tmavomodré (na krajích) a bílý (uprostřed). Ve středu bílého pruhu je vyobrazena žlutá (zlatavá) uzavřená koruna, odpovídající koruně na znaku města Uljanovska* (OBR. 34). Modré pruhy představují řeky Volhu a Svijagu, zlatavá koruna spojuje vlajku se znakem města. Vlajka byla zanesena do Státního heraldického registru Ruské federace pod čj. 232.[60] Usnesením městské dumy č. 149 ze 24. 12. 2003 byla schválena nová redakce popisu vlajky v příslušném nařízení takto: *Vlajkou je obdélníkový list o poměru výšky k délce 2:3, sestávající ze tří stejně velkých svislých pruhů: dvou modrých (na krajích) a jednoho bílého (uprostřed). Ve středu bílého pruhu je žlutá imperátorská koruna, výška které v krajních bodech odpovídá 3/11 výšky listu a šířka v krajních bodech 1/5 délky listu.*[58] Podoby vlajky se však tato změna nijak nedotkla. ■

OBR. 33

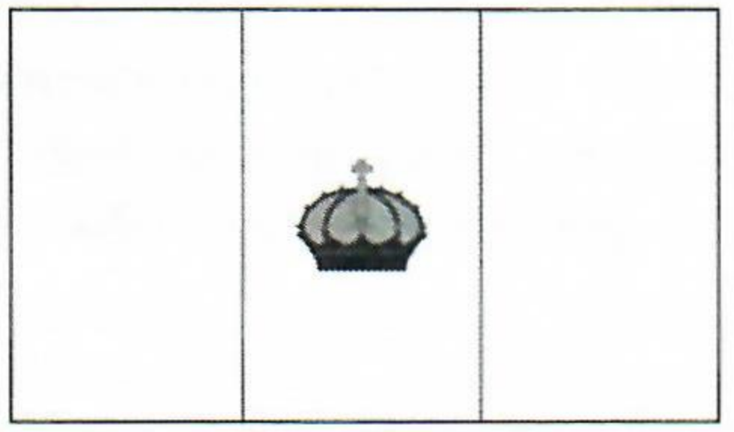

OBR. 34

ADRESY AUTORŮ: flagoved@narod.ru; adr.ja. 20, Saratovskaja oblast, g. Engels – 11, 413 111 Ruská federace
lomantsov@tdiag.ru; Těreškovoj 249/1, kv. 40, Orenburg, 460 050 Ruská federace

Z ruštiny přeložil a pro otištění ve zpravodaji VEXILOLOGIE *upravil Jaroslav Martykán.*

PRAMENY A LITERATURA

1) Vexilologie č. 104, s. 1984–1985.
2) Soboleva, N. A.: *Rossijskaja gorodskaja i oblastnaja geraldika XVIII-XIX vekov*, Moskva 1981 (s. 226-228).
3) http://www.kodges.ru/48228-bolshaya-gosudareva-kniga-ili-carskij-titulyarnik.html
4) Lakier, A. B.: *Russkaja geraldika*, Sankt-Petěrburg 1856, tab. XVII.
5) Soboleva, N. A., op. cit, s. 51.
6) Lakier, A. B., op. cit., s 55.
7) *Gerby gorodov, gubernij, oblastěj i posadov Rossijskoj Imperii, vněsennyje v Polnoje Sobranije zakonov s 1649 po 1900 god.* Sestavil P. P. von Vinkler, Sankt-Petěrburg 1900, reprint: Moskva 1990, s. 102.

8) Použití městského znaku Nižného Novgorodu jako znaku nižněgorodské gubernie je doloženo v práci Charitona Čebotarjova *(Geografičeskoje metodičeskoje opisanie Rossijskoj imperii, s nadležaščim vveděniem k osnovatělnomu poznaniju zemnogo šara u Jevropy voobšče, dlja nastavlenija obučajuščego pri Imperatorskom Moskovskom Universitětě junošestva iz lučšich novějšich i dostověrnych pisatělej, sobrannoje trudami universitětskogo pitomca Charitona Čebotarjova),* vydané Moskevskou univerzitou r. 1776, která popisuje znak nižněgorodské gubernie jako „na stříbrném štítě pod knížecí korunou běžícího červeného jelena, který má parohy a kopyta černé". Jak dokládá práce *Izobraženie gubernskich, naměstničeskich, kolležeskich i vsjech štatskich mundirov* z r. 1794, znak nižněgorodského místodržitelství je uveden jako *„na bílém poli červený jelen, parohy a kopyta jsou černé"*.

9) Petrov, N. N.: *Istorija rodov russkogo dvorjanstva,* Sankt-Petěrburg 1886, reprint: Moskva 1991, s. 227.

10) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT.

11) Osobní sdělení autora.

12) Využity materiály zaslané V. A. Lomancovovi místopředsedkyní Administrativy Nižného Novgorodu a ředitelkou organizačně-právního oddělení T. A. Grišinovou a údaje z časopisu *Pravo zaščity* z r. 1997 a materiály, dostupné v informačním a právním systému GARANT. Ač jde fakticky o městskou korouhev, pramen používá termín *знамя*, tedy prapor, protože oba termíny typologicky nerozlišuje. Na autorovo přání jsme ponechali původní termín.

13) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT, kresbu dodal A. Kuprin (Moskva).

14) RIA – Novosti z 22. 3. 2005, uveřejněné na http://www.rian.ru/politics/regions/20050322/39556889.html.

15) Soboleva, N. A., op. cit, s. 51, 215.

16) Lakier, A. B., op. cit., s. 55.

17) von Vinkler,P. P., op. cit., s. 116.

18) Text nařízení a vyobrazení znaku lze nalézt na webové stránce S. Fedosejeva *Istoričeskie pugovicy* (http://www.pugoviza.ru/files/other_cut2.shtml?ukaz.htm).

19) Materiály archivu V. L. Markova ze Sankt-Petěrburgu.

20) *Polnoje sobranije zakonov Rossijskoj Imperii* (PSZ), díl LIII, č. 58684.

21) Využity materiály knihy N. A. Sobolevové *Gerby gorodov Rossii.*

22) Viz vyobrazení městského znaku na webové stránce Administrativy města Penzy (http://www.sura.com.ru/~penza/penzahtc.html).

23) Osvědčení Heraldické rady při úřadu prezidenta Ruské federace z 21. 6. 2002 č. A23-2-122/9. Vyobrazení současného městského znaku lze nalézt na webové stránce penžské dumy (http://www.pgduma.ru/gorod_penza/simvolika.php).

24) Osvědčení Heraldické rady z 28.12.2004 č. 21d. Zpracováno podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT, obrázek vlajky zpracoval S. Filatov z Permu.

25) Znak Penžské oblasti je uveden na úřední stránce vlády oblasti http://www.obl.penza.net/.

26) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT, znak byl v této podobě uveřejněn na úřední stránce vlády www.obl.penza.net.

27) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT, informaci o této úpravě oblastního znaku přinesl deník *Komsomolskaja pravda* (http://www.kp.ru/daily/24102/328755/).

28) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT.

29) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT a materiály webové stránky místního deníku *Penza - Segodňa* http://www.58region.ru/penza/2002/11/1103.htm.

30) Podle informace předané M. V. Revnivcevem, např. deník *Penza - Segodňa* dne 13. 11. 2002 připomíná, jak *byl o přestávce v jednání vnesen do zasedacího sálu prapor, aby delegáti na vlastní oči viděli, o čem mají hlasovat. Prapor z bohatého kostelního brokátu odrážel jasné světlo lamp a oslepil oči delegátů. Vysvětluje delegátům, proč je na navrhované vlajce Penžské oblasti vyobrazen Spasitel, odvolal se místopředseda Zákonodárného shromáždění Jurij Laptěv na příklad Moskvy. Jak známo, na vlajce hlavního města je zobrazen sv. Jiří Posel vítězství zabíje-*

jící hada. Stojí za to připomenout, že každý ruský region se snažil odlišit se něčím původním, originálním. Oficiální symboliku např. Jaroslavské oblasti zdobí medvěd nebo Čeljabinské - kdoví proč - dokonce velbloud. A tak na vlajce Penžské oblasti bude tvář Krista. Poté, co vysvětluje, kde všude bude moci být nová oblastní vlajka použita, autor připomíná Laptěvova slova, *proč na vlajce Penžské oblasti bude vyobrazen právě Spasitel a nikoliv, dejme tomu kráva. Pod korouhvemi s vyobrazením Spasitele - což je historicky doloženo - bojovala ruská vojska na Kulikově poli, na Krymu a v Livonsku. Pod stejným praporem Jermak dobyl Sibiř. Umístění symbolu Spasitele na vlajku navrhovatelé spojují se všeobecným přijímáním křesťanských svátků - tzv. medového, jablečného či obilního Spasitele - odehrávajících se na konci léta. Za základ kresby na navrhované vlajce bylo vzato vyobrazení Krista na ikoně z konce 12. nebo začátku 13. století uchovávané v Treťjakovské galerii. Přesto místopředseda nezodpověděl nejdůležitější otázku: co mají společného bitva na Kulikově poli nebo dobytí Sibiře s Penžskou oblastí? Nikdo z poslanců přítomných v jednacím sále ji totiž nepoložil; zato před hlasováním předseda shromáždění poznamenal, že návrh vlajky podpořil episkop penžský a kuzněcký Filaret. Tak za několik minut většina delegátů (26 pro, 4 proti, 3 se zdrželi) schválila v prvním hlasování předložený návrh zákona „O vlajce Penžské oblasti". A teď si představme, jak to bude brzy vypadat - na vrcholu žerdi na budově vlády Penžské oblasti a za zády Leninovy sochy se třepetá zlato-zelená vlajka s tváří Krista, na služebním automobilu gubernátora - tvář Krista, předseda Zákonodárného shromáždění předává kolegovi z Nižného Novgorodu svou vizitku, a na ní - tvář Krista. Na stole činovníka oblasti je vlaječka s tváří Krista a za jeho zády - portrét Putina. Poslanci hlasovali, aniž položili jedinou otázku.* (http://www.58region.ru/penza/2002/11/1304.htm). Poznámka překladatele: ruský výraz *змей* se do češtiny překládá jako had i drak. Moskevská městská vlajka nese opravdu vyobrazení draka.

31) Tuto skutečnost sdělil M. V. Revnivcevovi vedoucí aparátu gubernátora Penžské oblasti A. N. Knjazev.

32) S využitím materiálů penžské webové stránky PENZA-TRV.RU.

33) Lakier, A. B., *Russkaja geraldika*, Sankt-Petěrburg 1855, s. 56.

34) Zavalnyj, A. N.; Zinčenko, V. B.; Mokryj, V. S.: *Gosudarstvennyje simvoly Samarskoj oblasti*, Samara 1999, s. 14-15.

35) Zákon, schválený Senátem 17. 7. 1851, PSZ-2, díl XXXVI, č. 25426.

36) Znak vyobrazen na webové stránce Muzea dějin města Samary (http://migs.narod.ru/).

37) Využity materiály heraldického archívu V. L. Markova ze Sankt-Petěrburgu.

38) Z tohoto období stojí z našeho hlediska za zmínku, že během rusko-turecké války byl ze Samary doručen r. 1877 misí samarské městské dumy vedené Petrem V. Alabinem do Bulharska jako dar symbolizující duchovní solidaritu a rusko-bulharské přátelství bojový prapor ušitý v Samaře, prostřílený kulkami a zbrocený krví ruských a bulharských vojáků padlých v této válce. Prozatímní vládou Bulharska byla po turecko-ruské válce zřízena pravidelná bulharská armáda a samarský prapor se stal plukovním praporem 3. pěšího pluku Radomirova a používal se tak do r. 1881. Je zajímavé, že samarský prapor existoval i v podobě vlajek, neboť na obrazu N. D. Dmitrijeva-Orenburského *Vjezd knížete Mikuláše do Tarnova* je vidět, že vlajky zhotovené po vzoru samarského praporu zdobí ve velkém počtu budovy města.

39) Ještě v 60.–90. letech však obchodní a společenské organizace, zejména při výrobě suvenýrů, neoficiálně, ale často používaly k dekoraci městského znaku z r. 1851, z nějž však byla vypuštěna koruna.

40) Využity materiály informačního a právního systému GARANT

41) Polnoje sobranije zakonov Rossijskoj Imperii (PSZ), díl LIII, č. 58684.

42) Zavalnyj, A. N.; Zinčenko, V. B.; Mokryj, V. S., op. cit., s. 20.

43) Dopis vedoucího aparátu Samarské guberniální Dumy I. N. Petrovského č. 184/98 z 15.12.1998 V. A. Lomancovovi.

44) Využit text nařízení, publikovaný v informačním a právním systému GARANT, a článek I. Smetannikova *Kak upoitělny v Samare večera* z časopisu *Gerbověd* č. 43, obrázek rekonstruoval O. Gerasimov. Symboliku barev městské i regionální vlajky osvětluje Anne M. Platoff (*Russian regional flags. The flags of the subjects of the Russian Federation*, Raven 13, North American Vexillological Association, Vol. 16, 2009) s odvoláním na místní webové stránky

následovně: červená představuje odvahu, smělost, šlechetnost a lásku, bílá pak symbolizuje ušlechtilost a upřímnost; modrá barva je spojena s věrností, poctivostí, dokonalostí a mravní bezúhonností.

45) Soboleva, N. A., op. cit., s. 235.

46) Kresbu podle starších vzorů pro webovou stránku RCVG „Geraldikum" zhotovil Jurij Kalininkin.

47) Lakier, A. B., Russkaja geraldika, Sankt-Petěrburg 1855, s. 56.

48) von Vinkler, P. P., op. cit., s.137.

49) Použití městského znaku Simbirsku jako znaku místodržitelství dokládá i vydání publikace *Izobraženie gubernskich, naměstničeskich, kolležeskich i vsjech štatskich mundirov* z r. 1794, které popisuje znak místodržitelství takto: *na modrém poli na bílém sloupu zlatá koruna.*

50) Text příkazu a vyobrazení byly převzaty z webové stránky S. Fedosejeva *Istoričeskie pugovicy* (http://www.pugoviza.ru/files/other_cut2.shtml?ukaz.htm)

51) Materiály heraldického archivu V. L. Markova ze Sankt-Petěrburgu.

52) *Polnoje sobranije zakonov Rossijskoj Imperii* (PSZ), díl LIII, odd. 3, r. 1878.

53) Informace byly poskytnuty vedoucím aparátu Zákonodárného shromáždění A. A. Stěklovem dopisy čj. 02-03-3/97 ze 7. 8. 1996 a čj. 0612-5/921 ze 3. 12. 1997 V. A. Lomancovovi a dopisem čj. 06-12-3/59 z 25. 1. 2000 M. V. Revnivcevovi.

54) Využity materiály tiskového střediska Administrativy Uljanovské oblasti, uvedené na webové stránce oblastní správy (http://obladm.ulntc.ru).

55) Plné znění zákona zaslal 12.3.2004 s odkazem na úřední webovou stránku Administrativy Uljanovské oblasti (http://www.ulyanovsk-adm.ru) M. V. Revnivcev, který poznamenal, že v souladu s heraldickými pravidly měl být v textu zákona jako první popisován pravý ze lvů, tedy ten držící snop, a nikoliv ten s mečem. To nakonec vedlo k otočení vyobrazení znaku na zmiňované webové stránce o 180 stupňů, kdy lev držel meč ve své levé tlapě.

56) Využity materiály úřední webové stránky Zákonodárného shromáždění Uljanovské oblasti (http://zsuo.region73.ru), zaslané M. V. Revnivcevem.

57) Podle materiálů na webové stránce radnice Uljanovsku.

58) Podle materiálů dostupných na informačním a právním systému GARANT.

59) Osobní sdělení M. V. Revnivceva s odkazem na informační a právní systém GARANT.

60) Využito sdělení M. V. Revnivceva, odkazující se na zpravodajskou agenturu REGNUM (http://regnum.ru/expnews/112556.html) a webovou stránku radnice města.

SUMMARY

A pair of well-known Russian scholars has prepared the next continuation of their loose series on the arms and flag of Russian regions, focusing on the Volga River basin. The Nizhniy Novgorod region's symbolism of a deer from 1562 continues pre-Christian cults of an elk worshipped by local population. A scarlet deer at gaze refers to magnanimity, purity and nobleness; he is a symbol of life, wisdom and justice on both arms (FIG. 9) *and flag* (FIG. 10) *of this region whilst a white colour of his background should express a status of the region. Relatively new is a symbol of three golden sheaves of wheat, barley and millet in a green shield of the arms of the Penza region* (FIG. 16) *documented as early as in 1725–1727. The regional flag of Penza* (FIG. 17) *was approved in 2002 and it shows an aureate image of Christ from the icon known as "Our Saviour Not Made by Hands" over yellow surface completed by a green vertical stripe at the hoist. Green stands for nature of the region and its forests, fertility, eternal life, and health whilst yellow symbolizes fields, wisdom, knowledge, light, a rich harvest and good expectations. The icon image refers to spirituality, unity and national revival. Due to a partly negative acceptance of that religiously pronounced*

symbol by a public and experts, a new project of the regional flag as given under FIG. 18 *was designed in 2006 but it has not yet been accepted. A wild goat Argent in grass Vert over a shield Azure was the basic figure of the municipal arms of Samara since 1730; the regional arms* (FIG. 23) *assumed those of the governorate from 5th July 1878 without any modification. The regional flag as presented under* FIG. 24 *also refers to the 19th century, to the regiment banner presented by the people of Samara to Bulgarian volunteers participating in the Russo-Turkish war, respectively. Its red stripe stands for courage, boldness, magnanimity, and love, while white symbolizes nobility and frankness; blue means fidelity, honesty, faultlessness, and chastity. Symbols of the Ulyanovsk region are shown under* FIG. 31 *and* 32, *respectively. The former features an historical emblem of the governorate of Simbirsk – a column Argent topped by a crown Or over a shield Azure with two lions Or as supporters and a land crown topping the arms. The column symbolizes irreversibility of the people's power and lions refer to the Simbirsk duke's seal from 1672. The latter represents the regional flag, white colour of which symbolizes goodness, modesty, peace and purity of intentions of the region's citizens. A double blue wavy stripe stands for beauty, amiability, grandeur and also water of the Volga River, while a red stripe refers to the rich heroic history of the Ulyanovsk region. Remaining regions of the Volga River basin will be dealt in the continuation.*

18. NÁRODNÍ SETKÁNÍ ITALSKÝCH VEXILOLOGŮ V BOLLATE

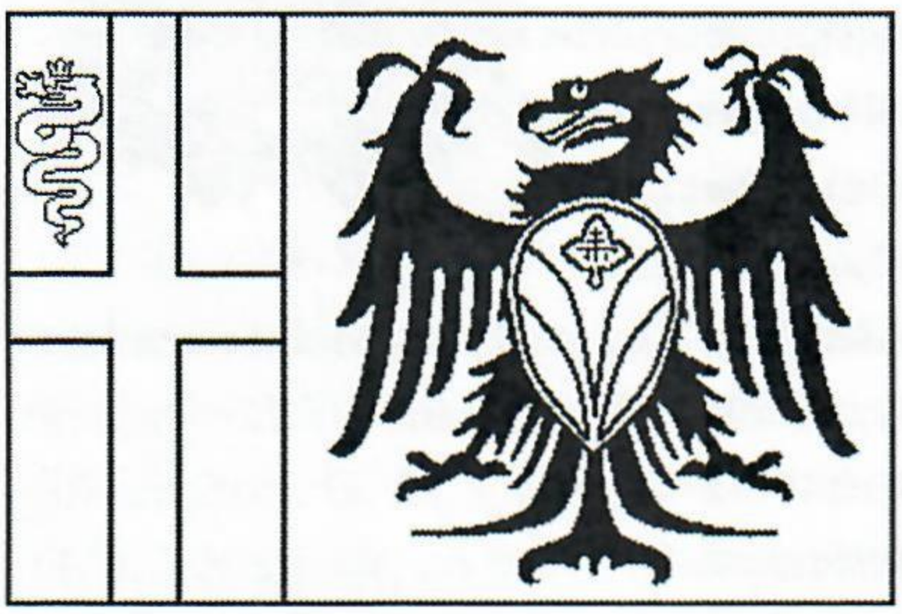

Ve dnech 26.–27. května 2012 se v lombardském městě Bollate nedaleko Milána konalo v pořadí již 18. národní setkání Italského centra vexilologických studií (Centro Italiano Studi Vessillologici – CISV). Vlajka setkání se inspiruje současnou vlajkou provincie Milán v kombinaci se symboly připomínajícími dějiny Milána. List tvoří bílý žerďový pruh široký třetinu délky listu a žluté pole. V bílém pruhu červený středový kříž s rameny širokými dvanáctinu délky listu a modrým hadem Viscontiů se žlutou korunou polykajícím červené maurské dítě v horním žerďovém poli. Ve žlutém poli černá orlice s červeným jazykem a se zeleno-žlutým emblémem CISV na hrudi. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

Kromě dvacítky italských účastníků se setkání zúčastnilo i pět vexilologů z České republiky a po jednom z Německa a Španělska. Českou vexilologickou společnost zastupovali Petr Exner, Josef Hubka, Ladislav Hnát, Vladimír Liščák a Jaroslav Martykán, z nichž posledně tři jmenovaní zde i aktivně vystoupili se svými přednáškami. Hlavní program s přednáškami probíhal v konferenčním sále městské knihovny, která se nachází na náměstí Generale Carlo Alberto Dalla Chiesa, nedaleko od hotelu „La Versilia", kde byla ubytována většina účastníků konventu. Spolupořadatelem akce bylo sdružení Bandiere Storiche Onlus, díky němuž byla v předsálí a sále, kde probíhaly přednášky, instalována improvizovaná výstavka italských historických vlajek. Tématu historických (zejména italských) vlajek byla ostatně věnována většina přednášek.

Sobotní program začal v 15 hodin, kdy všechny účastníky srdečně přivítal prezident CISV Roberto Breschi a následně jim věnoval publikaci o historii italských státních symbolů *I Simboli della Repubblica* („Symboly republiky"), jejímž autorem je Claudio Villa.

Následoval první blok přednášek, v jehož průběhu vystoupil a popřál účastníkům mnoho úspěchů i starosta města Bollate. Jako první vystoupil Claudio Troia s prezentací své knihy *Bandiere e Stati del mondo* („Vlajky a země světa"), poté následovalo vystoupení Alfreda Betocchiho s tématem skotské symboliky („Silní muži v sukních"). Z českých účastníků vystoupil jako první Ladislav Hnát se svojí přednáškou „Barvy a loga stran Europarlamentu 2009–2013" a hned poté následovalo vystoupení Vladimíra Liščáka na téma „Taiwan – symboly administrativních jednotek (po roce 2010)". Z dalších vystoupení zaujaly především přednášky Roberta Breschiho „Symboly provincií na přelomu 19. století – porovnání se současnou situací" a německého vexilologa Markuse Schmögera o historii státních symbolů San Marina. V 18 hodin se účastníci odebrali na aperitiv spojený s prohlídkou výstavky historických italských vlajek a současné fotografie do nedalekého bistra „La Bohéme". Sobotní část setkání pak byla zakončena vydatnou společnou večeří v restauraci hotelu „La Versilia".

Nedělní program zahájil Roberto Breschi přednáškou s všeříkajícím názvem „Čtyřicet let CISV". Následovalo vystoupení Maria Dalceriho s názvem „Historický vývoj moderní vexilologie" a následně vystoupil s přednáškou „Vlajky nad Somálskem" další český zástupce – předseda České vexilologické společnosti Jaroslav Martykán. Blok přednášek byl poté krátce přerušen a následovalo společné fotografování účastníků konventu na nádvoří budovy městské knihovny pod historickou vlajkou Italského království z let 1848–1946. V dalším bloku přednášek zaujala zejména vystoupení Marco Mecacciho („Vlajky a symboly Makedonie") a Piera Paola Lugliho („Vlajky ústavní dědičné monarchie"). V odpolední části upoutala pozornost účastníků zejména přednáška Flavia Marchetta, ředitele Bandiere Storiche Onlus, na téma „Původ vlajek Milána v pozdním středověku". V průběhu výroční schůze CISV, která program setkání končila, se čeští vexilologové s italskými kolegy rozloučili a vydali se navštívit blízké druhé největší italské město Milán. Za slunného teplého počasí si pak v pondělí prohlédli alespoň část z mnoha památek a turistických zajímavostí, které toto město nabízí. ■ ***Josef Hubka***

1. EVROPSKÁ HERALDICKO-VEXILOLOGICKÁ KONFERENCE

Pod pozměněnou žlutomodrou vlajkou pořadatele, která je ukázána v záhlaví článku – Heraldického a vexilologického institutu (Instytut Heraldyczno-Weksylologiczny, IHW) proběhla ve dnech 26. – 29. září 2012 v polském Těšíně 1. evropská heraldicko-vexilologická konference (I Europejska Konferencja Heraldyczno-Weksylologiczna). Jednání konference se uskutečnilo v prostorách těšínského campusu Slezské univerzity v Katovicích a ve spolupráci s Muzeem těšínského Slezska v Těšíně. Konferenci zorganizoval ředitel IHW Alfred Znamierowski.

Setkání heraldiků a vexilologů Evropy započalo ve čtvrtek po registraci účastníků večerním neformálním setkáním v restauraci Pod Merkurem. Dopoledne druhého dne proběhla první část přednášek a po obědě se účastníci odebrali do historické části města, kde navštívili Muzeum těšínského Slezska a poté erbový sál těšínské radnice. Po návratu do kampusu bylo možno ve volném čase před dalšími referáty vyměnit heraldické a vexilologické materiály. Večer proběhlo jednání polských vexilologů, jehož výsledkem by mělo být oživení heraldické a vexilolo-

gické činnosti v Polsku. Sobotní program – kromě diskuzního panelu věnovaného tvorbě znaků samosprávných jednotek v Polsku a práci Heraldické komise při ministerstvu správy a digitalizace – přinesl zbývající přihlášené referáty.

Čeští účastníci přednesli tři z celkového počtu patnácti referátů. Čtenou přednášku Jaroslava Martykána o krajské symbolice přednesl Aleš Brožek, který měl i svou přednášku o používání městských vlajek v Čechách a na Moravě před rokem 1945. Třetí přenášku přednesl Petr Exner na téma přijímání českých komunálních vlajek po roce 1990. Zajímavé přednášky přednesli také další zahraniční účastníci. Některé z jiných vexilologických setkání neznáme – Agnė Railaitė z úřadu litevského prezidenta, Jovan Jonovski z Makedonské heraldické společnosti či Marina Jelinskaja z ministerstva spravedlnosti Běloruské republiky, jiní jsou jejich pravidelnými účastníky – Jörg Majewski, Roman Klimeš, Andrij Grečylo, Sebastià Herreros či Viktor Lomancov. Z Česka se kromě již zmíněných členů ČVS zúčastnili i Ladislav Hnát a Josef Hubka, ze Slovenska přijel Drahomír Sivera (viz skupinové foto z erbového sálu těšínské radnice). Naopak se bohužel nezúčastnil nikdo z českých heraldiků.

V jednacím sále konference byla uspořádána výstavka prací polských heraldiků, kteří zde představili své projekty znaků, vlajek a dalších symbolů polských samosprávných jednotek. Nejvýraznějším exponátem byla ještě nedokončená rozměrná výšivka napodobeniny historického velkého ruského znaku, kterou zde vystavil český účastník konference Zdeněk Velebný.

Na závěr konference, které se zúčastnilo několik desítek účastníků ze třinácti zemí Evropy od Ruska po Španělsko i z USA, se uskutečnil slavnostní banket, na kterém Alfred Znamierowski vyjádřil přání, abychom se za dva roky setkali na II. evropské heraldicko-vexilologické konferenci. Nechcete ji uspořádat? ■ ***Petr Exner***

Z VÝBOROVÉ SCHŮZE

Výbor ČVK stanovil termíny řádných schůzí v roce 2013: 2. února, 1. června, 7. září a 7. prosince. V případě potřeby se může sejít i před Výroční členskou schůzí 30. března 2013. Dále se výbor rozhodl hledat správce webových stránek vexilologie.cz. Zájemci o tuto činnost nechť píší na adresu společnosti. ■ ***Výbor ČVK***

VEXILOLOGIE č. 166, PROSINEC 2012

ZPRAVODAJ ČESKÉ VEXILOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI, O. S.

ISSN: 1211-2615

ADRESA: Ing. Jaroslav Martykán,
Matúškova 14/796, 149 00 Praha 4

E-MAIL: vexilologie@centrum.cz

WEB: www.vexilologie.cz

VÝKONNÝ REDAKTOR: Ing. Aleš Brožek

REDAKČNÍ RADA: Ing. Aleš Brožek,
Ing. Petr Exner, Mgr. Pavel Fojtík,
Ing. Petr Holas, Josef Hubka,
Ing. Jaroslav Martykán (PŘEDSEDA),
PhDr. Zbyšek Svoboda

GRAFICKÁ ÚPRAVA: Mgr. Jan Kravčík

VÝTVARNÁ SPOLUPRÁCE: Ing. Petr Exner,
Josef Hubka

ANGLICKÉ PŘEKLADY: Ing. Jaroslav Martykán

VEXILOLOGIE No. 166, DECEMBER 2012

JOURNAL OF THE CZECH VEXILLOLOGICAL SOCIETY

ADDRESS: Ing. Jaroslav Martykán,
Matúškova 14/796, CZ-149 00 Praha 4

OBSAH

Michail Vladimirovič Revnicev – Viktor Anatoljevič Lomancov
Vlajky a znaky povolžských oblastí Ruska, 1. část 3259

18. národní setkání italských vexilologů v Bollate 3276

1. evropská heraldicko-vexilologická konference 3277

Z výborové schůze 3278

CONTENTS

Mikhail Vladimirovich Revnitsev – Viktor Anatolyevich Lomantsov
Flags and Arms of the Volga Regions of Russia, 1st part 3259

18th National Gathering of the Italian Vexillologists in Bollate 3276

1st European Conference on Heraldry and Vexillology 3277

From the Committee Meeting 3278

prosinec 2012 ISSN 1211-2615 č. 166